

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีเป้าหมายหลัก คือ การสร้างและพัฒนาโมเดลการวัดสมรรถนะครูผู้ช่วยที่จำเป็นต่อความต้องการของโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยแบ่งย่อยออกเป็น 3 ข้อ คือ 1) เพื่อสำรวจสภาพปัญหาและจัดโครงสร้างของโมเดลการวัดสมรรถนะครูผู้ช่วยที่จำเป็นต่อความต้องการของโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2) เพื่อตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดสมรรถนะครูผู้ช่วยที่จำเป็นต่อความต้องการของโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ 3) เพื่อประเมินคุณภาพของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีตามสมรรถนะครูผู้ช่วยที่จำเป็นต่อความต้องการของโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งวัตถุประสงค์การวิจัยทั้ง 3 ข้อ ครอบคลุมทั้งวิธีการสร้างโมเดล การตรวจสอบคุณภาพโมเดล และการนำโมเดลไปใช้จริง ในส่วนของรายละเอียดสรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะมีรายละเอียด ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการสำรวจสภาพปัญหาแล้วนำมาวิเคราะห์เชิงข้อความเพื่อจัดกลุ่มสมรรถนะสำหรับวางโครงสร้างโมเดลการวัดสมรรถนะครูผู้ช่วยที่จำเป็นต่อความต้องการของโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า สามารถจัดสมรรถนะได้เป็น 4 องค์ประกอบหลัก 16 องค์ประกอบย่อย ดังนี้

1.1 องค์ประกอบด้านจิตสำนึกของความเป็นครู มี 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ การมีจิตสาธารณะ การมีวินัยของความเป็นครู และจริยธรรมสำหรับครู

1.2 องค์ประกอบด้านองค์ความรู้เชิงวิชาการของครู มี 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ องค์ความรู้ด้านวิชาเอก องค์ความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพครู และองค์ความรู้เชิงพื้นที่

1.3 องค์ประกอบด้านทักษะที่จำเป็นต่อวิชาชีพครู มี 6 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ทักษะการจัดการชั้นเรียน ทักษะการใช้เทคนิคการสอน ทักษะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อการค้นคว้า/การสร้างสรรค์ผลงาน ทักษะในการใช้เทคโนโลยีเพื่อปฏิบัติการสอน และทักษะการสื่อสาร

1.4 องค์ประกอบด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ในสังคม มี 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ความสัมพันธ์กับนักเรียน ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมวิชาชีพ และความสัมพันธ์กับชุมชน

เมื่อนำไปสร้างข้อคำถามแล้วทดสอบความเป็นเอกมิติในแต่ละองค์ประกอบย่อย พบว่า ทุกองค์ประกอบย่อยผ่านการประเมินความเป็นเอกมิติ โดยทุกองค์ประกอบย่อยมีค่า KMO หรือข้อคำถามมีความสัมพันธ์กันในระดับที่เหมาะสมสำหรับการเป็นตัวชี้วัดในองค์ประกอบเดียวกัน ส่วนค่าไอเกน (Eigen value) มีค่ามากกว่า 1 เพียงองค์ประกอบเดียว นั่นคือข้อคำถามกำลังวัดเพียงสิ่งเดียวหรือวัดในสิ่งเดียวกัน และค่าน้ำหนักองค์ประกอบทุกข้อผ่านเกณฑ์การประเมิน แสดงว่าตัวชี้วัดมีน้ำหนักเพียงพอที่จะบ่งชี้ค่าเชิงปริมาณขององค์ประกอบนั้น ๆ

2. ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัด พบว่า โมเดลการวัดสมรรถนะครูผู้ช่วยที่จำเป็นต่อความต้องการของโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีคุณภาพด้านความตรง โดยพิจารณาจาก 1) โมเดลการวัดสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Normed chi-square = 1.27, GFI = 0.95, RMSEA = 0.04, SRMR = 0.04, NFI = 0.99, NNFI = 0.99, CFI = 0.99 และ AGFI = 0.90) และ 2) โมเดลการวัดมีความตรงเชิงโครงสร้าง โดยองค์ประกอบหลักมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.83-0.95 อยู่ในเกณฑ์ระดับดีเลิศ ความแปรปรวนที่สกัดได้ มีค่าเท่ากับ 0.80 อยู่ในเกณฑ์ระดับดี และความเที่ยงเชิงโครงสร้าง มีค่าเท่ากับ 0.94 อยู่ในเกณฑ์ระดับดี เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อย พบว่า น้ำหนักองค์ประกอบมีค่าอยู่ระหว่าง 0.64-0.87 อยู่ในเกณฑ์ระดับดีไปถึงระดับเลิศ ความแปรปรวนที่สกัดได้ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.60-0.65 อยู่ในเกณฑ์ระดับดี และความเที่ยงเชิงโครงสร้าง มีค่าอยู่ระหว่าง 0.82-0.91 อยู่ในเกณฑ์ระดับดี

3. ผลการประเมินสมรรถนะตามโมเดลการวัดสมรรถนะครูผู้ช่วยที่จำเป็นต่อความต้องการของโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีตามเจตคติของครูพี่เลี้ยง พบว่า สมรรถนะที่ครูพี่เลี้ยงประเมินให้นักศึกษาครูมากที่สุด คือ การมีมนุษยสัมพันธ์ในสังคม ($\bar{X} = 4.73$, $SD = 0.43$) รองลงมา คือ ทักษะที่จำเป็นต่อวิชาชีพครู ($\bar{X} = 4.71$, $SD = 0.47$) จิตสำนึกของความเป็นครู ($\bar{X} = 4.71$, $SD = 0.40$) และองค์ความรู้เชิงวิชาการของครู ($\bar{X} = 4.54$, $SD = 0.55$) โดยทุกสมรรถนะได้ผลการประเมินในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

ในส่วนของการอภิปรายผล ผู้วิจัยทำการอภิปรายตามข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย ซึ่งสามารถที่จะแบ่งได้ 2 ประเด็น ได้แก่ 1) สมรรถนะครูผู้ช่วยที่จำเป็นต่อความต้องการของโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ได้จากการวิจัย และ 2) ผลการประเมินสมรรถนะตามโมเดลการวัดสมรรถนะครูผู้ช่วยที่จำเป็นต่อความต้องการของโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีตามเจตคติของครูพี่เลี้ยง โดยมีรายละเอียดการอภิปรายผลในแต่ละประเด็นดังนี้

ประเด็นที่ 1 สมรรถนะครูผู้ช่วยที่จำเป็นต่อความต้องการของโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ได้จากการวิจัย จากการรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยขั้นแรกทำการวิเคราะห์เชิงข้อความจากข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้บริหารและคณะครูของโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพื่อวางโครงสร้างสมรรถนะครูผู้ช่วยที่จำเป็นต่อความต้องการของโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และอาศัยแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับสมรรถนะครูเข้ามาช่วยในการสร้างนิยามเชิงปฏิบัติการเพื่อนำมาสร้างข้อคำถามหรือตัวชี้วัดในแต่ละสมรรถนะ จากนั้นทำการสร้างและตรวจสอบความเป็นเอกมิติของข้อคำถามที่วัดในแต่ละองค์ประกอบ โดยขั้นแรกจะได้โครงสร้างหรือโมเดลการวัดสมรรถนะครูผู้ช่วยที่จำเป็นต่อความต้องการของโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า สามารถจัดโครงสร้างสมรรถนะได้ 4 องค์ประกอบหลัก 16 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) องค์ประกอบด้านจิตสำนึกของความเป็นครู มี 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ การมีจิตสาธารณะ การมีวินัยของความเป็นครู และจริยธรรมสำหรับครู 2) องค์ประกอบด้านองค์ความรู้เชิงวิชาการของครู มี 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ องค์ความรู้ด้านวิชาเอก องค์ความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพครู และองค์ความรู้เชิงพื้นที่ 3) องค์ประกอบด้านทักษะที่จำเป็นต่อวิชาชีพครู มี 6 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ทักษะการจัดการชั้น

เรียน ทักษะการใช้เทคนิคการสอน ทักษะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อการค้นคว้า/การสร้างสรรค์ผลงาน ทักษะในการใช้เทคโนโลยีเพื่อปฏิบัติการสอน และทักษะการสื่อสาร และ 4) องค์ประกอบด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ในสังคม มี 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ความสัมพันธ์กับนักเรียน ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมวิชาชีพ และความสัมพันธ์กับชุมชน นอกจากนี้ยังพบว่าตัวชี้วัดของทั้ง 16 องค์ประกอบย่อยมีความเป็นเอกมิติ แต่ในขั้นแรกนี้ยังไม่สามารถยืนยันได้ว่าโมเดลการวัดที่สร้างขึ้นสามารถนำไปใช้กับประชากรกลุ่มเป้าหมายได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการยืนยันว่าโมเดลการวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสามารถนำไปใช้กับประชากรกลุ่มเป้าหมายได้ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันในขั้นที่ 2 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า โมเดลการวัดสมรรถนะครูผู้ช่วยที่จำเป็นต่อความต้องการของโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีคุณภาพด้านความตรง โดยผ่านการพิจารณาทั้งด้านความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และความตรงเชิงโครงสร้าง จากทั้ง 2 ขั้นตอนจะเห็นว่า ผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัย คือ โมเดลการวัดสมรรถนะครูผู้ช่วยที่จำเป็นต่อความต้องการของโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่สามารถสะท้อนความต้องการบุคลากรทางการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้อย่างแท้จริง ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับการศึกษาของสุรงค์ โค้วตระกูล (2559 : 14-16) ที่พบว่าครูดีและมีประสิทธิภาพ 1) ต้องเป็นนักมนุษยนิยม คือ เป็นผู้ที่ยอมรับนักเรียนอย่างจริงจัง ให้ความสำคัญอบอุ่น มีความเข้าใจนักเรียน มีความยุติธรรม และมีคุณลักษณะของครูตามที่คณะของนักจิตวิทยามนุษยนิยม และเป็นกัลยาณมิตรของนักเรียน 2) เป็นผู้ที่มีความรู้และมีความเข้าใจเกี่ยวกับจิตวิทยาการเรียนการสอน คือ ครูต้องเข้าใจธรรมชาติของกระบวนการเรียนรู้และสามารถที่จะใช้วิธีสอนที่เหมาะสม และจูงใจให้นักเรียนอยากเรียนรู้ ครูจะต้องใช้วิธีการประเมินผลที่สามารถบอกได้ว่าการเรียนรู้ได้เกิดขึ้นจริง 3) เป็นผู้ที่มีใจรักนักเรียน กล่าวคือ ครูไม่เพียงแต่เป็นผู้สอนนักเรียนทางวิชาการเท่านั้น แต่เป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางบุคลิกภาพของนักเรียนด้วย ดังนั้นครูต้องมีความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการ เพื่อจะช่วยนักเรียนให้มีพัฒนาการทั้งด้านสติปัญญาและด้านบุคลิกภาพด้วย โดยทำตนเป็นผู้ส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียนให้ไปในทางบวก เพื่อนักเรียนจะได้เจริญเติบโตเป็นบุคคลที่มีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีคุณค่า มีความภาคภูมิใจในตนเองและมีความสุข 4) เป็นผู้ที่มีคุณวุฒิทางวิชาการ โดยเฉพาะในวิชาต่าง ๆ ที่ตนเองจะต้องสอนสำหรับความรู้ด้านวิชาการนั้น เมื่อนิสิตหรือนักศึกษาคูเรียนจบหลักสูตรแล้ว ก็อาจจะเชื่อได้ว่าได้รับการเตรียมตัวพร้อมที่จะเป็นผู้สอนได้ และนอกจากนี้ถ้า นิสิตนักศึกษาเป็นผู้ที่พยายามขวนขวายหาความรู้อยู่เสมอไม่ว่าจะด้วยการอ่านค้นคว้าด้วยตนเอง หรือไปอบรมต่อในวิชาที่ตนสอนก็จะเป็นบุคคลที่มีคุณวุฒิทางวิชาการที่ทันสมัยเสมอ 5) เป็นผู้นำและเป็นผู้ฟังที่ดี สามารถจะช่วยนักเรียนให้มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน ในกรณีที่มีความขัดแย้งกัน ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน 6) มีทักษะในการจัดการห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน 7) เป็นผู้ที่นิยมในวิธีการทางวิทยาศาสตร์และเข้าใจกฎแห่งพฤติกรรม และเป็นนักวิทยาศาสตร์พฤติกรรม และ 8) จะต้องมิตักษะของชีวิต คือ เป็นผู้สามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้ดี และมีความสัมพันธ์อันดีหรือต้องมีมนุษยสัมพันธ์ สามารถแก้ปัญหาและตัดสินใจได้ มีสุขภาพดีทั้งกายและใจจะต้องมีจุดมุ่งหมายของชีวิตและมีใจรักอาชีพที่เลือก โดยทั้ง 8 ข้อที่กล่าวมาเป็นส่วนหนึ่งใน 4 สมรรถนะหลักของโมเดลการวัดที่ได้จากการวิจัย และพิมพ์นธ์ เดชะคุปต์ กับพเยาว์ ยินดีสุข (2562) ที่อธิบายว่า การปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนเพื่อพัฒนาครูให้มีความสามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตร แนวทางหนึ่งคือการพัฒนาครูไทยให้มีทักษะ 7C ซึ่งเป็น

ชุดของทักษะที่ส่งเสริมให้ครูสามารถสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้บนฐานวิจัยและสามารถนำไปสร้างให้เด็กสามารถคิดสร้างสรรค์เป็นนวัตกรรม สร้างนวัตกรรมบนฐานทำโครงการ อันจะเป็นปัจจัยสำคัญสร้างโรงเรียน 4.0 ซึ่งเป็นฐานสำคัญของการศึกษาระดับสูง โดยทักษะ 7C ประกอบด้วย ทักษะการสร้างหลักสูตร ทักษะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ ทักษะการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน ทักษะการประเมินการเรียนรู้ ทักษะการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ทักษะการจัดการชั้นเรียน และทักษะการพัฒนาลักษณะนิสัยของเด็ก ทั้งนี้ทักษะ 7C อยู่ในส่วนของสมรรถนะหลักด้านองค์ความรู้เชิงวิชาการของครู และด้านทักษะที่จำเป็นต่อวิชาชีพครู อีกทั้งวิโรจน์ สารัตนะ (2556) ยังได้เสนอทักษะสำหรับศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญ ประกอบด้วย 4 ทักษะ คือ 1) ทักษะการสร้างสรรค์และนวัตกรรม คือ การคิดอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งประกอบด้วย การใช้เทคนิคการสร้างสรรค์ที่หลากหลาย เช่น การระดมสมอง สร้างความคิดที่ทั้งเป็นความคิดเสริมจากเดิม และความคิดก้าวหน้าใหม่ ๆ รอบคอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์ และประเมินความคิดตนเองเพื่อปรับปรุงและให้เกิดพลังอย่างเต็มที่ และการทำงานอย่างสร้างสรรค์กับคนอื่นประกอบด้วย พัฒนา ปฏิบัติและสื่อสารความคิดใหม่สู่คนอื่น เปิดกว้างและตอบสนองต่อทัศนะใหม่ๆ ที่หลากหลาย นำมาใช้ประโยชน์ และมีผลสะท้อนต่อการทำงาน แสดงให้เห็นถึงความเป็นต้นตอหรือเป็นแหล่งประดิษฐ์ในการทำงาน และเข้าใจข้อจำกัดของโลกที่เป็นจริงในการนำเอาความคิดใหม่มาใช้ มองความล้มเหลวเป็นเช่นโอกาสเพื่อการเรียนรู้ เข้าใจว่าการสร้างสรรค์และนวัตกรรมต้องอาศัยเวลา ต้องกระทำซ้ำๆ อีกหลายครั้งและจะยังพบข้อผิดพลาดอีกบ่อยครั้ง 2) ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ปัญหา ความมีเหตุผล ประกอบด้วย การใช้รูปแบบความมีเหตุผลที่หลากหลาย เช่น การคิดอย่างเป็นระบบในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ เพื่อให้มองเห็นภาพรวมที่ซับซ้อน และการแก้ปัญหาต่างๆ ที่ไม่คุ้นเคยด้วยวิธีการทั้งแบบดั้งเดิมและแบบนวัตกรรมใหม่ ๆ ระบุและตั้งคำถามสำคัญที่จะทำให้เกิดความกระจ่างในทัศนะที่หลากหลายและนำไปสู่ทางเลือกที่ดีกว่า 3) การสื่อสารที่ชัดเจน ประกอบไปด้วย นำเสนอความนึกคิดและความคิดอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งการพูด การเขียน และการกระทำ อย่างหลากหลายรูปแบบและบริบท ฟังอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อตรึงตรงความหมายทั้งในความรู้ คำนิยาม ทศนคติ และความสนใจ ใช้การสื่อสารเพื่อจุดมุ่งหมายต่างๆ เช่น การแก้ข้อขัดแย้ง การสอน การจูงใจ การเชื่อเชิญ เป็นต้น นำเอาสื่อและเทคโนโลยีมาใช้อย่างเป็นพหุ อย่างรู้ความมีประสิทธิภาพและผลกระทบ สื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพในหลายๆ สถานการณ์แวดล้อม รวมทั้งการใช้ภาษาได้หลายภาษาด้วย และ 4) การร่วมมือกับคนอื่น คือ การแสดงถึงความสามารถที่จะทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและอย่างเคารพซึ่งกันและกันกับคนอื่นหรือกลุ่มอื่นที่หลากหลาย แสดงออกถึงความยืดหยุ่นและความเต็มใจที่จะช่วยเหลือเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน มีความรับผิดชอบร่วมกันกับการทำงานแบบมีส่วนร่วม และให้คุณค่ากับแต่ละคนที่เป็นส่วนหนึ่งของทีม ซึ่ง 4 ทักษะที่กล่าวมาอยู่ในส่วนของสมรรถนะหลักด้านทักษะที่จำเป็นต่อวิชาชีพครูและด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ในสังคม นอกจากนี้ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับแนวคิดของนักวิชาการต่างประเทศ อาทิเช่น ซิมมอนส์ (Simmons, 2013 อ้างถึงในวิโรจน์ สารัตนะ, 2556) ที่อธิบายว่า ทักษะสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ควรประกอบด้วย 1) การบริหารห้องเรียน เพื่อการเรียนรู้ของนักเรียน เป็นห้องเรียนที่ให้ความรู้สู่กัลปพฤกษ์ มีระเบียบกฎเกณฑ์เพื่อใช้ร่วมกัน 2) การทำให้บทเรียนมีความสอดคล้องกับชีวิตจริง การเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ทำได้ยากกว่าศตวรรษที่ผ่านมา เพราะนักเรียนรับข้อมูลข่าวสารจากหลากหลายแหล่ง

ทั้งจากโทรทัศน์ จากคอมพิวเตอร์ หรือจากเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งโรงเรียนควรจะล้ำหลังกว่าเสียอีก ดังนั้น สิ่งที่ทำหายนครุในศตวรรษนี้ ก็คือการทำให้นักเรียนมีความสอดคล้องกับชีวิตประจำวันของนักเรียน ทำให้นักเรียนมีความผูกพันกับการเรียนรู้ในโรงเรียน 3) การคิดเชิงวิพากษ์ เพื่อพัฒนากรอบวิชาการที่นักเรียนสามารถจะนำไปใช้ตลอดชีวิต ครูจะต้องวางแผนบทเรียนและใช้ยุทธศาสตร์การสอนที่จะทำให้ให้นักเรียนเกิดทักษะการคิดขั้นที่สูงขึ้น ที่แม้จบการศึกษาไปแล้ว ก็สามารถนำไปใช้แก้ปัญหาต่างๆ ของสังคมได้ 4) ทักษะทางเทคโนโลยี ซึ่งมีวิวัฒนาการใหม่ๆ ในแต่ละปีที่ผ่านมาแม้แต่เทคโนโลยีทางการศึกษา ครูจะต้องตามให้ทันกับเทคโนโลยีใหม่ๆ เหล่านั้น ทั้งเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียน และเพื่อพัฒนาวิชาชีพของตนเองได้ 5) ความเป็นสากล เนื่องจากความเป็นโลกเดียวกันและพัฒนาการทางเทคโนโลยี ทำให้การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมเกิดขึ้นเพียงไม่กี่นาที ครูจึงจะต้องมีทักษะพัฒนาให้นักเรียนเข้าใจเรื่องของโลก เพื่อความเป็นผู้นำแห่งอนาคตที่มีคุณภาพ 6) ความร่วมมือ เนื่องจากการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ยังขึ้นอยู่กับ การทดสอบมาตรฐานและพันธะรับผิดชอบของครู ครูยังต้องคำนึงถึงมาตรฐานทางการศึกษาของรัฐ ขณะเดียวกัน ครูจะต้องเน้นหลักความร่วมมือหรือหลักการทำงานเป็นทีมเพื่อให้แน่ใจว่านักเรียนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน 7) การพัฒนาวิชาชีพ ครูถือเป็นอาชีพที่จะหยุดการเรียนรู้ไม่ได้ จะต้องมีการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา จะต้องมีการปรับปรุงยุทธศาสตร์การสอนและการใช้เทคโนโลยีอยู่เสมอต้องเกาะติดกับสถานการณ์ใหม่ ๆ จะต้องมีการพัฒนาวิชาชีพตนเองจากการทำวิจัย จากการสัมมนา หรือจากการอบรม ทั้ง 7 ข้อที่กล่าวมา อยู่ในส่วนของสมรรถนะหลักด้านจิตสำนึกของความเป็นครู ด้านองค์ความรู้เชิงวิชาการของครู และด้านทักษะที่จำเป็นต่อวิชาชีพครู

นอกจากสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีของนักการศึกษาแล้ว ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของพรพนา บัญญัติ (2558) ที่ศึกษาการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะครูของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จังหวัดอ่างทอง ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความต้องการจำเป็นได้รับการพัฒนาสมรรถนะด้านการสร้างความร่วมมือกับชุมชน เป็นอันดับแรก ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และวิจัย เป็นอันดับที่ 2 และ ด้านการจัดการเรียนรู้ เป็นอันดับที่ 3 กนิษฐา คุณมี ธนาศักดิ์ ข่ายกระโทก และศุภชัย จันทร์งาม (2557) ที่ศึกษาความต้องการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาอุบลราชธานีเขต 1-5 จำนวน 371 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) สมรรถนะที่ต้องการพัฒนาอันดับ 1 คือ สมรรถนะด้านการพัฒนาผู้เรียน รองลงมา คือ สมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ สมรรถนะด้านการพัฒนาตนเอง สมรรถนะด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน สมรรถนะด้านการออกแบบการเรียนรู้ สมรรถนะด้านการทำงานเป็นทีม และสมรรถนะด้านการให้บริการที่ดี ตามลำดับ ญัฐภัสสร ชื่นสุขสมหวัง และปัทมศิริ ธีรานุรักษ์ จารุชัยนิวัฒน์ (2557) ที่ทำการศึกษาระประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุดคือ ด้านการพัฒนาตนเอง รองลงมาคือ ด้านการสอน และด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ อรรวรรณ ปันทะนะ (2553) ที่ทำการศึกษาระประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาด้านวิชาการของครูประถมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาด้านการพัฒนาสื่อและแหล่งการเรียนรู้มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการวัดและ

ประเมินผลการเรียนรู้ และศิริพร อาจปักษา (2549) ที่ศึกษาการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาตนเองของครูสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะด้านการสื่อสารและการใช้ภาษา มีความจำเป็นมากที่สุด รองลงมา คือ สมรรถนะด้านการวัดผลและการประเมินผล สมรรถนะด้านการพัฒนาหลักสูตร สมรรถนะด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน สมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมทางการศึกษา สมรรถนะด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน สมรรถนะด้านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สมรรถนะด้านจิตวิทยาสำหรับครู สมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ สมรรถนะด้านบริหารจัดการชั้น สมรรถนะด้านการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียน สมรรถนะด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ และสมรรถนะด้านภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีม ตามลำดับ จะเห็นว่าสมรรถนะจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมดล้วนเป็นส่วนหนึ่งใน 4 สมรรถนะหลักของโมเดลการวัดที่ได้จากการวิจัย

ประเด็นที่ 2 ผลการประเมินสมรรถนะตามโมเดลการวัดสมรรถนะครูผู้ช่วยที่จำเป็นต่อความต้องการของโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีตามเจตคติของครูที่เลี้ยง พบว่า สมรรถนะที่ครูที่เลี้ยงประเมินให้นักศึกษาครูมากที่สุด คือ การมีมนุษยสัมพันธ์ในสังคม รองลงมา คือ ทักษะที่จำเป็นต่อวิชาชีพครู จิตสำนึกของความเป็นครู และองค์ความรู้เชิงวิชาการของครู โดยทุกสมรรถนะได้ผลการประเมินในระดับมากที่สุด จะเห็นว่าตามเจตคติของครูที่เลี้ยงยอมรับว่านักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีมีสมรรถนะด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ในสังคม ทักษะที่จำเป็นต่อวิชาชีพครู จิตสำนึกของความเป็นครู และองค์ความรู้เชิงวิชาการของครูอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสะท้อนถึงคุณภาพของบัณฑิตครูจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เหตุผลสำคัญที่ทำให้เกิดการยอมรับเพราะว่า คณะผู้บริหารของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีให้ความสำคัญกับการพัฒนาบัณฑิตไม่ว่าจะเป็น การสัมมนา เพื่อสะท้อนผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา โดยมีครูที่เลี้ยงและผู้บริหารโรงเรียนเครือข่ายร่วมสะท้อนผลทำให้คณะผู้บริหารคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีได้รับรู้ถึงจุดเด่น จุดด้อยของหลักสูตร ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุง เห็นได้จากการส่งเสริมและหาทุนให้กับคณาจารย์คณะครุศาสตร์ได้ทำวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้นักศึกษาเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพ นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมทั้งในและนอกหลักสูตรเพื่อให้นักศึกษาเรียนรู้การใช้ชีวิตในสังคม การทำงานเป็นกลุ่ม การระดมความคิด เป็นต้น แต่ทั้งนี้ผลการวิจัยในประเด็นที่ 2 ยังมีข้อจำกัดในเรื่องของขนาดกลุ่มตัวอย่างเพราะมีครูที่เลี้ยงให้ข้อมูลกลับมาค่อนข้างน้อย ประกอบกับงานวิจัยมีหลายระยะ ทำให้มีข้อจำกัดในการเก็บรวบรวมข้อมูลระยะสุดท้าย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตบัณฑิตครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อาทิเช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี สามารถนำโมเดลการวัดสมรรถนะครูผู้ช่วยที่จำเป็นต่อความต้องการของโรงเรียนในภาค

ตะวันออกที่ได้จากการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร โดยเน้นสมรรถนะที่เป็นความต้องการจำเป็นของโรงเรียนในภาคตะวันออก

1.2 สถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตบัณฑิตครูในภาคตะวันออก อาทิเช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี สามารถใช้แบบประเมินสมรรถนะความต้องการจำเป็นของโรงเรียนในภาคตะวันออกให้ครูที่เลี้ยงในโรงเรียนเครือข่ายประเมินนักศึกษาที่กำลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ซึ่งจะเป็นผลดีอย่างมาก เพราะเป็นการประเมินสมรรถนะที่ตรงตามความจำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่ของครูในภาคตะวันออก หรืออาจกล่าวได้ว่า ถ้าประเมินได้ถูกประเด็น ก็แก้ไขและพัฒนาได้ตรงตามประเด็นเช่นกัน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เนื่องจากผลการวิจัยในประเด็นครูที่เลี้ยงประเมินสมรรถนะของนักศึกษาครู ยังมีข้อจำกัดในเรื่องของขนาดกลุ่มตัวอย่างเพราะมีครูที่เลี้ยงให้ข้อมูลกลับมาค่อนข้างน้อย และระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนั้นผู้ที่สนใจสามารถนำแบบประเมินสมรรถนะที่ได้จากการวิจัยไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับครูที่เลี้ยงให้มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างเพิ่มมากขึ้นและครอบคลุมพื้นที่ภาคตะวันออก จะทำให้ได้ข้อมูลที่มีระดับความเชื่อมั่นสูงและสะท้อนคุณภาพบัณฑิตครูได้อย่างแท้จริง

2.2 ควรมีการทำวิจัยระยะยาว โดยใช้โมเดลการวัดสมรรถนะที่ได้จากการวิจัยเป็นโครงสร้างในการส่งเสริมและพัฒนาบัณฑิตครูให้มีสมรรถนะตามโมเดล จากนั้นรอดูผลสะท้อนจากสถาบันผู้ใช้งานบัณฑิตครูว่าพึงพอใจกับสมรรถนะของบัณฑิตครูหรือไม่ อย่างไร ทั้งนี้เพราะเป้าหมายสูงสุด คือ ผลิตบัณฑิตให้มีสมรรถนะตรงตามความต้องการของผู้ใช้งาน

2.3 โมเดลการวัดและแบบประเมินสมรรถนะที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ มีขอบเขตการใช้งานได้เพียงภาคตะวันออก ซึ่งผู้ที่สนใจศึกษาสมรรถนะครูตามความต้องการจำเป็นในเขตภูมิภาคอื่น ๆ หรือวิชาชีพอื่น ๆ สามารถศึกษาระเบียบวิธีวิจัยและการสร้างเครื่องมือได้จากการวิจัยนี้ จะทำให้งานวิจัยของท่านมีความน่าเชื่อถือสูง เพราะมีการใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสานวิธี มีระยะการวิจัยหลายขั้นตอน และใช้สถิติขั้นสูงในการวิเคราะห์ข้อมูล